

İlham ƏLİYEV:

“Biz düzgün yoldaydıq, islahatlara alternativ yoxdur”

(əvvəli 11 may tarixli sayımızda)

Qeyd etmək istərdik ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın məcburi köçkünlərlə son görüşlərindən birində söylədiyi fikirlər, Azərbaycan dövləti və dövlət başçısının hər zaman qaçqın və məcburi köçkünlər məsələsinə diqqətdə saxlanması ilə bağlı dile getirdiyi məqamlar bir daha yuxarıda deyilənlərin əyani təsdiqidir.

Mehriban xanım “Həm Azərbaycan dövləti, həm Prezident, həm də şəxsən mən, bütün bu problemlərlə gündəlik fəaliyyətimizdə məşğul oluruq. Çıxış yolları da var. Bu günə qədər çox işlər görülüb, 300 mindən çox qaçqınımız, məcburi köçkünümüz mənzillə, evlə təmin olunub. Amma yenə də bu problem var. Biz gərək özümüz üçün program yaradaq ki, bütün bu məsələləri ardıcıl olaraq həll edək və bütün soydaşlarımızı normal yaşayışı şəraiti ilə təmin edək. Mən bu yolda əlimdən gələni hər şeyi etməyə hazırım. Çox qısa bir zamanda normal ev şəraiti ilə təmin olunacaqsınız”, - deyərək qaçqınlar və məcburi köçkünlər məsələsinin, onların problemlərinin həllinin bir nömrəli məsələlər sırasından dayandığını bir daha əyani şəkildə ortaya qoymuş oldu.

Eyni zamanda, ötən bir il, o cümlədən bir ilin ilk ayları ərzində Azərbaycan vətəndaşlarının, pensiyaçıların, tələbələr, magistr və doktorantların təqəddirinin artırılması yönündə önəmli addımlar atıldı. Ümumiyyətlə, yuxarıda qeyd etdiyimi kimi, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin apardığı sosial-iqtisadi siyasətin mahiyyətində əhalinin aztəminatlı təbəqəsinin rifahının davamlı olaraq yüksəldilməsinin dayandığı həmişə məlumdur. Bu baxımdan, bu məsələyə ötən bir il ərzində də xüsusi önəm verildi. Belə ki, ötən ilin dövlət büdcəsinin xərclərini 31,7 faizi və ya 7,2 milyard manatı sosialyönümlü xərclərinə payına düşdü ki, bu da 2017-ci ilə müqayisədə 7,6 faiz çox idi. Yeni əmək pensiyalarının artırılması 1,2 milyon pensiyaçını və ya onların 94 faizini əhatə etdi. Pensiyaların orta aylıq məbləği ötən ilə müqayisədə 6,2 faiz, yaşa görə pensiyaların orta aylıq məbləği isə 6,7 faiz artdı. Bununla yanaşı, bu ilin əvvəllərində, fevral və mart aylarında ölkə Prezidentinin imzaladığı fərman və sərəncamlarla minimum əməkhaqqı 50 manat artırılaraq, 130 manatdan 180 manata, pensiyaların minimum həddi isə 44 manat artırılaraq, 116 manatdan 160 manata qaldırıldı. Təxminən 100 minə yaxın tələbənin təqəddü əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldi. Ancaq görünən budur ki, Azərbaycan dövləti, ilk növbədə dövlət başçısı atılan addımlara rəğmən, bu istiqamətdə görülən işlərin, həyata keçirilən artımların hələ də yetərli, qanəedici olmadığını qənaətləndirir. Dövlət başçısı son çıxışlarından birində yenidən bu məsələyə toxunaraq bir daha bildirdi ki, minimum əməkhaqqı və minimum pensiyaların qaldırılması daimi proses olmalıdır.

Çoxmənzilli binalarla bağlı problemin həlli yönündə atılan vacib addımlar əhalinin mənzil şəraitinin yaxşılaşması siyasətinin mühüm istiqamətidir. Bu istiqamətdə görülən işlər ildən-ilə genişlənilir

Bu yerdə qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycanda, xüsusilə də Bakı şəhərində tikilən, vətəndaşların istifadəsinə verilən çoxmənzilli yaşayış binaları ilə bağlı yaranan problemlər neçə illər idi ki, hər bir kəsi ciddi narahat edir. Çünki bu mənzillərin böyük əksəriyyəti sənədləşdirilmir, bir çox hallarda haqqını tələb edən mənzil sahibləri get-gələ salınır, incidilir, bürokratik süründürməçiliklər hökm sürür, həmçinin işiq, qaz və sair problemlər yaşanır. Odur ki, dövlət başçısı bu problemin həlli məqsədilə bu ilin fevral ayında “Bəzi çoxmənzilli binaların istismarına icazə verilməsinin sadələşdirilməsi haqqında” çox mühüm Fərman imzaladı. Heç şübhəsiz ki, bu fərman həmin sahədə illərdir həllini gözləyən problemlə son qoyacaq, artıq sənədsiz və qeydiyyatsız bina qalmaqacaq. Mənzil sahibləri bundan sonra heç vaxt belə problemlərlə qarşılaşmayacaqlar. Ümumiyyətlə, bu fərman 400-dək yaşayış kompleksinə şamil olunur, 50 minədək mənzilə əhatə edir.

Onu da qeyd etmək istərdik ki, artıq sözügedən fərmanın icrası istiqamətində də addımlar atılmaqdadır. Aidiyyətli qurumlar bu məsələnin həlli yönündə məlum fərmandan irəli gələn müddəalardan icrasına başlamışlar və bu baxımdan inamlaq istərdik ki, nəhayət bu məsələ ilə də bağlı ortada olan problemlərin aradan qaldırılması, insanların öz mənzillərinə sahiblənməsi, orada tam rahat şəkildə həyatlarını yaşayışlarını davam etdirməsi mümkün olacaqdır.

Bu məsələ ölkə Prezidentinin sədrliyi ilə keçirilən Nazirlər Kabinetinin iclasında da dile getirildi. Dövlət başçısı çıxışında “Çoxmənzilli binalarda yaşayan vətəndaşlar əziyyət çəkirlər, çünki o binalarla bağlı sənədləşmə işləri aparılmamışdır, müəyyən çatışmazlıqlar var idi. Ona görə bu məsələ ilə bağlı da fərman imzaladı və indi komissiya işləyir. Artıq evlərin, mənzillərin sənədləşməsi prosesi başlamışdır”, - deyərək bu yöndə işlərin daha da sürətlə getməsi və qüsurların təzliklə aradan qaldırılması üçün növbəti dəfə göstəriş verdiyini bildirdi.

Bununla yanaşı, son illər cəmiyyətimizdə ən çox müzakirə olunan məsələlərdən biri də sosial evlərin tikilməsi məsələsidir. Çünki hələ də bəzi kateqoriyadan olan insanların, vətən-

daşlarımız özələrinin mənzil, yaşayış təminatlarını həyata keçirməkdə çətinlik çəkirlər. Hələ də mənzillərə ehtiyacı, tələbatı olan insanların az deyil. Odur ki, Azərbaycan dövləti, ölkə Prezidenti bu məsələdə də öz vətəndaşının yanında olduğunu nümayiş etdirməklə, Bakı şəhərinin bəzi ərazilərində, o cümlədən Yasamal rayonunda mənzilə ehtiyacı olan və kifayət qədər sərfəli şərtləri, içətiənləri özündə ehtiva edən sosial evlərin, yaşayış binalarının tikintisinə qərar verdi. Artıq bu istiqamətdə görülən işlər göz qabağındadır.

Eyni zamanda, ötən ilin sonlarında, dekabr ayının 26-da ölkə Prezidenti və Birinci vitse-prezident Yasamal rayonunda inşa edilən yaşayış kompleksinə baş çəkərək, bir daha həm dövlətin, həm özlərinin bu məsələyə nə dərəcədə mühüm önəm verdiklərini ortaya qoymuş oldular. Ölkə Prezidenti və birinci xanım həmin gün Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin (MİDA) Yasamal yaşayış kompleksinin açılışında iştirak etdilər. Açılış zamanı görülən işlər barədə məlumat verilərək qeyd edildi ki, yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 11,6 hektardır. 2016-cı ilin dekabrında kompleksin ilk doqquz-mərtəbəli yaşayış binasının və ərazidə yerləşən ümumtəhsil məktəbinin binasının təməli qoyulub. Ərazidə planlaşdırma sənədi üzrə 29 yaşayış binası inşa olunub. Kompleksin baş planı üzrə 5 binada bu ilin sentyabrında “Elektron hökumət” portalı üzərindən “Güzeştli mənzil” sistemi vasitəsilə 324 mənzil satışa çıxarılıb. Daha sonra ölkə Prezidentinin və birinci xanımın iştirakı ilə yeni yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 15,4 hektar olacaq növbəti mərhələsinin təməlləşmə mərasimi keçirildi. Binalar üzrə mənzillərin ümumi sayı 2200-dən çoxdur. Bu mənzillər də tam təmirli, mətbəx mebeli ilə təchiz olunmuş vəziyyətdə vətəndaşlara təklif ediləcəkdir.

Həmçinin Hövsən qəsəbəsində bu yöndə ikinci layihə icra edilir. Hazırda orada 3 minə yaxın mənzil inşa olunur. Ona görə bir daha qeyd etmək istərdik ki, ölkə Prezidentinin təşəbbüsü ilə yaradılan MİDA məhz sosial mənə dəyərli bir layihədir. Sosial evlərin tikintisi minlərlə ailənin mənzillə təmin edilməsi üçün şərait yaradır. Bu, minlərlə iş yeri yaradır və eyni zamanda inşaat sektoruna böyük təkan verir. Yəni, təkcə bir yaşayış kompleksində 3 minə yaxın mənzilin tikintisi, görün, nə qədər insani bu işlərə cəlb edir, nə qədər sahibkar işlə təmin edir...

Tarixdə analoqu olmayan fərman və ya problemlili kreditlər məsələsinə son qoyuldu...

Son bir ildən danışıq, problemlili kreditlərin həlli istiqamətində atılan tarixi addımı, ölkə Prezidentinin məlum fərmanını qeyd etməyə, xatırlatmaq mümkün deyil. Belə ki, 2015-ci ilin fevral və dekabr devalvasiyalarının sonra ölkənin bank sektorunda ciddi problemlər yaşanmağa başlandı. Xüsusilə, banklardan kredit götürmüş vətəndaşlara, yüz minlərlə insanlarla banklar arasında ciddi narazılıqlar, problemlər üzə çıxmış, özünü göstərmişdi. Vətəndaşların, bank müştərilərinin böyük əksəriyyəti, xüsusilə dollarla verilən kreditlərin ödənilməsində ciddi sıxıntılarla üz-üzə qaldılar. Dəfələrlə bu problemin, bu məsələnin ən müxtəlif səviyyələrdə müzakirə edilməsinə, çıxış yollarının aramasına, bir sıra təkliflərin verilməsinə baxmayaraq, problemin həlli yönündə banklarla vətəndaşlar arasında qarşıqlılıq anlaşma mümkün olmadı. Xüsusilə də, bank sektoru bu məsələnin həlli istiqamətində dövlətin dəstəyinə, sağlamlaşdırma siyasətinə rəğmən irəliləyən doğru heç bir addım atmırdı. Nəticədə də vətəndaşlar get-gələ salınır, incidilir, yüz minlərlə insan məhkəmə qarlarında qalır, məhkəmə çəkmişlərində vaxt, zaman itirməli olurdu. Hələ məhkəmə yolu ilə evləri, mülləri əllərindən alınan insanlar deməyə.

Təbii ki, Azərbaycan dövləti, xüsusilə də dövlət başçısı və birinci xanım bu məsələyə çox həssaslıqla yanaşdılar. Dövlət başçısının və birinci xanımın tapşırığı və təşəbbüsü ilə ötən ilin payızından müvafiq qurumlar bu məsələnin müzakirələrinə başlayaraq, konkret addımların atılmasına doğru hərəkətə keçdilər. Bu yöndə ilk sevdirci xəbər isə fevral ayının 25-də ölkə Prezidentinin sosial məsələlərə bağlı keçirdiyi müşavirədə verildi. Dövlət başçısı çox yaxın günlərdə problemlili kreditlər məsələsində konkret addımların atılacağını bildirdi və cəmi 3 gün sonra - fevral ayının 28-də “Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlili kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” tarixi fərman imzaladı. Bu fərman ölkədə sosialyönümlülük və humanizm prinsiplərinin əsas götürülərək, əhalinin sosial maraqlarının müdafiəsinə və rifah halının yaxşılaşmasına yüksək diqqət yetirildiyini bir daha göstərdi. Eyni zamanda, ölkə Prezidentinin yaradıcı şəxslərlə görüşdə vurğulduğu kimi, problemlili kreditlərə bağlı fərman dünyada analoqu olmayan fərman kimi tarixə düşdü. Fevralın 28-də imzalanan Prezident fərmanı ilə, nəhayət, yüz minlərlə insani, yüz minlərlə ailəni, bütvülkdə 800 mindən artıq vətəndaşı əhatə edən problemlə son qoyuldu. Bu fərmanla, həmçinin 311 mindən artıq məhkəmə işi geri çəkilmiş oldu. Artıq fərmandan irəli gələnlər, bu istiqamətdə konkret addımların atılmasına da başlanılıb. Konkret olaraq, kompensasiya alacaq şəxslərin sayı 602.347 nəfər təşkil edir və artıq 22 aprel 2019-cu il tarixindən kredit təşkilatları və poçt rabitəsi milli operatoru vətəndaşlara kompensasiya ödənişlərinin verilməsinə başlayıblar ki, bununla da bütün ödənişlərin fərmana uyğun olaraq cari ilin may ayında yekunlaşdırılması planlaşdırılır.

Hesab edirəm ki, bu addımlardan sonra Azərbaycanın bank sektoru da öz fəaliyyətinə bir daha nəzər yetirməli, xüsusilə kredit faizləri məsələsində ciddi dəyişikliklər etməli, azaltmalar nəzərdə tutmalıdır. Çünki indiki faiz dərəcələri həddindən artıq yüksəkdir və onun aşağıya endirilməsi lazımdır. Eyni zamanda, hər zaman dediyim kimi, bank sektoru real iqtisadiyyata vəsait qoymalı, bu prosədə daha yaxından və daha aktiv şəkildə iştirak etməlidir, istehlak kreditlərinə həddindən artıq üstünlük verməməlidir.

Kölgə iqtisadiyyatı, vergi sistemində inqilabi addımlar...

Ötən bir ildən danışarkən, heç şübhəsiz ki, çox cəsarətli və qətiyyətli addımlardan biri kimi, ölkənin vergi sistemində, gömrük orqanlarında həyata keçirilən, islahatları, o cümlədən kölgə iqtisadiyyatı ilə mübarizə istiqamətində görülən işləri qeyd etmək gərəkdir. Çünki uzun illər bu sahələrdə mövcud olan problemlər özünü nümayiş etdirməkdə, cəmiyyətdə yeni sualları doğurmağa idi. Təbii ki, Azərbaycan dövləti və ölkə Prezidenti də biganə qala bilməzdi. Həmçinin, kölgə iqtisadiyyatının mövcudluğu dövlət, cəmiyyət üçün ciddi sıxıntı yaradır. Ötən ilin oktyabrın 9-da Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında dövlət başçısı vergi orqanlarında ciddi struktur islahatları aparıldığını qeyd edərək, burada əsas vəzifənin kölgə iqtisadiyyatının aradan qaldırılması olduğunu vurğuladı.

Dövlət başçısı: “Düzdür, heç bir ölkədə buna 100 faiz nail olunmayıb, hər bir ölkədə kölgə iqtisadiyyatı var, amma bunun dərəcəsi var. Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının kəskin şəkildə azalması üçün çox ciddi addımlar atılır. Vergidən yayınma halları əvvəlki illərdə kütləvi xarakter daşıyırdı. Bir, əlbəttə, imkan vermirdi ki, biz öz potensialımızı tam gücü ilə işə salaq. Bu gün bu hallara son qoyulur. Bütün dövlət orqanları vergi orqanlarına kömək göstərməlidirlər. Müvafiq göstərişlər verilir. Vergidən yayınmaya son qoyulmalıdır. Bu, həm iri, həm kiçik sahibkarlara aiddir. Sahibkarlar da bilməlidirlər ki, əgər onlar sahibkarlar kimi öz fəaliyyətini davam etdirmək istəyirlərsə, vergiləri tam ödəməlidirlər”, - deyərək heç kimə heç bir güzəşt edilmədiyini və edilməyəcəyini bəyan etdi. Dövlət başçısı, eyni zamanda, bəzi sahibkarların bir sıra dövlət məmurlarına arxalandığını, ancaq o dövrün artıq keçdiyini diqqətə çəkdi.

O, çıxışında “Heç kimə arxalanmasınlar. Əgər hansısa bir dövlət məmuru sahibkarlara xüsusi şərait yaratmaq üçün qanunsuz əməllər edəcəksə, çox ciddi şəkildə cəzalandırılacaq. Bütün müvafiq qurumlara göstəriş verildi, ilk növbədə, Vergilər Nazirliyinə. Bu nazirlik heç nəyə baxmadan, dövlət maraqlarını rəhbər tutaraq öz siyasətini aparmalıdır. Bütün dövlət qurumları, o cümlədən sahibkarlar bu sahədə öz dəstəyini verməlidirlər. Dəstək verməyən isə cəzalandırılacaq”, - deyə fikirlərini tamamladı.

Odur ki, bu sahədə kadr və struktur islahatlarına start verilməklə, qısa zaman kəsiyində mühüm addımların atılmasına, müsbət nəticələr əldə edilməsinə nail olundu. Xüsusilə, vergi sistemində əsl şəffaflyq təmin edildi. Qeyd edək ki, vergi sistemində əldə edilən uğurlar bu il yanvarın 11-də Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında da önə çəkildi. Bildirildi ki, vergi planının yerinə yetirilməsi çox yüksək qiymətə layiq olan məsləhətdir. Həmçinin, qeyd edildi ki, aparılan islahatlar, görülən tədbirlər nəticəsində kölgə iqtisadiyyatına böyük zərbə vurulub və bu istiqamətdə işlər bundan sonra da davam etdirilməlidir. Ümumiyyətlə, vergi sahəsində islahatlar nəticəsində bu ilin üç ayında bütcdə daxilolmaların böyük dərəcədə artıb, vergi və gömrük orqanları planın əlavə 200 milyon manatdan çox vəsait toplayıblar. Bunlar hamısı bir daha şəffaflyq hesabına, aparılmış siyasət nəticəsində mümkün olub...

2019-cu ilin geridə qalan aylarına gəlincə, Nazirlər Kabinetinin məlum iclasında da qeyd etdiyimi kimi, ilin əvvəlindən Azərbaycan iqtisadiyyatında baş verməmiş müsbət dəyişikliklər potensialımızı gücləndirib və əlavə maliyyə resursu əldə etmək üçün şərait yaradıb. Belə ki, birinci rübdə bütcdə daxilolmalar ciddi şəkildə - 200 milyon manatdan çox artıb. Bunun 150 milyon manatdan çox hissəsi vergi sahəsində, 50 milyon manatdan çox hissəsi isə gömrük sahəsində əldə edilib. Burada sevdirci hal ondan ibarətdir ki, vergi orqanları qeyri-neft sektorundan daha çox - 136 milyon manat vergi toplaya biləblər. Bu da məhz islahatların bəzi nümunəsidir. Artıq sahibkarlar da bilirlər ki, onlar dövlətin vergisini tam ödəməlidirlər. Yəni, şəffaflyq və yeni yanaşma nəticəsində ilin birinci rübündə böyük məbləğdə əlavə vəsait əldə edilib və bu, imkan yaradıb ki, bu vəsaitlər ilk növbədə sosial sahəyə yönəlsin, necə ki, yönləndirilib...

Struktur islahatlarının yeni mərhələsi...

Son bir ildən bəhs edərək, aparılan struktur islahatlarından da danışmaq mümkün deyil. Dövlət idarəetməsinin səmərəliliyini, effektivliyini artırmaq üçün struktur islahatları, struktur dəyişiklikləri önəmli məsələlərdəndir. Odur ki, xüsusilə son bir ildə bu istiqamətdə çox önəmli addımlar atılmaqda və onların ilkin müsbət nəticələri də özünü göstərməkdədir. Belə ki, ölkə Prezidentinin imzaladığı müvafiq fərman və sərəncamlarla ötən bir il ərzində bir

sıra dövlət qurumu lağv edildi, bir neçə qurum bir sıra nazirliklərin, o cümlədən İqtisadiyyat, Kənd Təsərrüfatı, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tərkibinə birləşdirildi. Ölkə Prezidenti 9 avqust tarixində əhalinin məşğulluğu, əmək, sosial müdafiə və təminat sahələrində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Fərman imzaladı. Fərmana əsasən, əhalinin məşğulluğu, əmək, sosial müdafiə və təminat sahələrində vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, şəffaflyqın artırılması, innovativ hərəllərin tətbiqi və elektron xidmətlərə keçidin sürətləndirilməsi, habelə süründürməçilik hallarının qarşısının alınması və vətəndaş məmnunluğunun artırılması məqsədilə Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində “Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi” publik hüquqi şəxs dünyada analoqu olmayan “ASAN Xidmət”in “ABAD”dan sonra yeni bir tərəfdaşı və müttəfiqi (DOST Agentliyi) yaradıldı.

Artıq bu qurumun da işləkliliyini təmin etmək, fəaliyyətini genişləndirmək və sürətləndirmək üçün müvafiq addımlar atılmaqda, “DOST” mərkəzləri açılmaqdadır. Bunlar isə nəticədə vətəndaş məmnunluğunu təmin etmək üçündür. Vətəndaş məmnunluğundan danışarkən, onu da mütləq qeyd etmək istərdik ki, bu il bölgələrdə daha bəzi “ASAN xidmət” mərkəzlərinin yaradılması nəzərdə tutulur və beləliklə, onların sayı 20-yə çatacaq. Həmçinin, Nazirlər Kabinetinin iclasında vurğulandığı kimi, Bakı şəhərində də yeni mərkəzlərin tikintisinə ehtiyac var. Çünki “ASAN xidmət”in funksiyalarının həcmi və müraciətlərin sayı artır, bəzi yerlərdə növbələr yaranır. “ASAN xidmət” məhz ona görə yaradılıb ki, rahatlıq və şəffaflyq olsun, növbədə gözləmə və heç bir pozuntu olmasın. Əslində, buna da nail olunub, “ASAN xidmət”in bəyənəmə əmsali 100 faizə yaxındır. Ancaq onu da nəzərə alsaq ki, funksiya genişləni və müraciətlərin sayı artır, bəzi yerlərdə növbələr yaranır. Ona görə paytaxtda da yeni mərkəzlərin açılmasına ehtiyac duyulur və verilən məlumatlara görə, artıq Bakı şəhərində əlavə iki “ASAN xidmət” mərkəzlərinin yaradılması gözlənilir...

Eyni zamanda, ölkə Prezidenti tərəfindən Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin, o cümlədən Beynəlxalq Münasibətlər Təhlili Mərkəzinin və icbari tibbi sığorta ilə bağlı məsələləri tənzimləmək üçün “TƏBİB”in yaradılması istiqamətində müvafiq fərmanlar imzalandı. Bu qurumların da yaxın zamanlarda tam gücü ilə fəaliyyətə başlayacağı və müstəqil Azərbaycanın inkişafına müsbət töhfələr verəcəyi gözlənilir...

1,7 milyonluq artım və ya 10 milyoncu Azərbaycan vətəndaşı...

Onu da fəxr və qürur hissi ilə vurğulamaq gərəkdir ki, ötən 15-16 il ərzində ölkə əhalinin sayı 1,7 milyon artıb. Dünyanın bir çox ölkələrində, o cümlədən qəbəq və inkişaf etmiş bir sıra Avropa ölkələrində əhali artımı, demografik inkişaf sahəsində ciddi gerilmələr və bununla əlaqədar ciddi narahatlıqlar yaşandıqı halda, Azərbaycanda bu istiqamətdə də artım, müsbət irəliləyiş baş verdi və verməkdədir. Düzdür, əhali artımı, demografik inkişaf özü ilə bərabər bir sıra məsələlərin həllini vacib etsə də, ancaq bu fakt, bu məqam həm də xalqımızın, dövlətimizin gələcək milli demografik təhlükəsizliyini təminat verir. Əhali artımı əlverişli demografik şərait, həm də milli siyasi təhlükəsizlik deməkdir. Heç təsadüfi deyil ki, bu il yanvarın 29-da “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı”nın icrasının yekunlarına həsr olunan konfransda dövlət başçısı özü də bu məqama xüsusi diqqət ayırmış, qeyd etdi ki, bu, çox gözəl göstəricidir. Dövlət başçısı fikirlərini davam etdirərək “Əhali nə qədər çox olarsa, ölkəmizdə o qədər sürətlə inkişaf edər...”, - deyə sözlərinə əlavə etdi.

Çox sevdirci və hər birimizi qürurlandıran bir məqam - aprelin 6-da saat 03:30-da Bakı şəhərində ölkənin 10 milyoncu sakini doğuldu. Rauf Həsənovun və Nigar Ocaqovanın ailəsində Azərbaycanın 10 milyoncu vətəndaşı, ölkənin birinci xanımının adı verilmiş balaca Mehriban Rauf qızı Həsənova dünyaya gəldi. Bununla əlaqədar elə həmin gün ölkə Prezidenti və birinci xanım Mehriban Əliyeva Azərbaycan xalqını təbrik etdilər.

Yeni, bütün bunlar onun göstərir ki, ölkəmizdə sosial-iqtisadi inkişaf gedir. Çünki əhalinin artımı birbaşa iqtisadi, sosial vəziyyətlə bağlıdır. Bütün bunlar həm də onun göstərir ki, əhali artımı, demografik inkişaf məsələsi də Azərbaycan dövlətinin prioritet istiqamətlərindən biri və ən başlıcalarındandır.

Zəfərlərdən növbəti zəfərlərə...

Beləliklə, müstəqil Azərbaycanımız, dövlətimiz, xalqımız ölkə Prezidentinin son bir illik fəaliyyəti ilə tarixi bir mərhələni, 11 aprel seçkilərindən sonrakı bir il geridə qoydu. Ötən bir il də Azərbaycanın bütün sahələrində dinamik inkişaf təmin edildi, ictimai-siyasi sabitlik qorunub, saxlanıldı. Azərbaycan regionun, yerləşdiyi coğrafiyanın sabitlik və təhlükəsizlik adası kimi, özünü bütün hərbi, siyasi, iqtisadi global kateqoriyalardan qorudu, beynəlxalq mövqələrini gücləndirdi. Ölkənin dövlət büdcəsi ötən ilin yayında aparılan düzəltmə nəticəsində iki milyard manat, eyni zamanda, bu il əhəmiyyətli dərəcədə artırılaraq, 25 milyardı ötdü. Bununla yanaşı, 2006-cı ildə Dünya Bankının “Doing Business” hesabatında 98-ci yerdə qərarlaşan ölkəmiz aparılan köklü islahatlar, in-

Ziyad SƏMƏZDƏDƏ,
akademik, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri.

vestisiya iqliminin yaxşılaşdırılması nəticəsində son hesabatda 25-ci yerdə qərarlaşdı. Həmçinin, Azərbaycanda mövcud ictimai-siyasi vəziyyətə, Prezident İlham Əliyevin son bir ildə həyata keçirdiyi islahat kursuna, hökumətin ümumi daxili və xarici siyasətinə ölkə əhalisinin münasibətini öyrənmək məqsədilə dünyanın məşhur rəy-sorğu şirkətlərindən olan “Opinion Way” şirkətinin apardığı və bu günlərdə açıqladığı sorğunun nəticələrinə görə, respondentlərin 80,1 faizi ölkədəki mövcud ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi sabitliyin qorunub saxlanılmasını ölkə Prezidentinin fəaliyyətinin ən uğurlu nəticəsi kimi dəyərləndirib. Yəni, sorğunun nəticələrinə görə, dünyada və bölgədə yaşanan çoxsaylı mənfi proseslərdən asılı olmayaraq, Azərbaycan son bir ildə ictimai-siyasi sabitlik şəraitində öz dinamik sosial-iqtisadi inkişafını davam etdirib, xalqın əmin-amanlığını və rifahını bütünlü zəruri addımlar atılıb, əhalinin firavan həyatı üçün ardıcıl tədbirlər görüldü. Ölkədə etnik, dini və ictimai-siyasi zəmində sabitlik hökm sürüb, ictimaiyyətdə narahatlıq doğuran ciddi hallar müşahidə edilməyib. Bütün bunlar isə ölkədəxali vəziyyəti və Azərbaycan Prezidentinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirməyi təmin edən amillər olub. Hesab edirəm ki, bu sorğu və onun nəticələri ölkədə həyata keçirilən daxili və xarici siyasətin necə böyük miqyası əhatə etdiyini bir daha açıq şəkildə ortaya qoyur.

Eyni zamanda, ötən bir il - bütövlükdə son 26 il Azərbaycan xalqının seçiminin nə qədər doğru, düzgün olduğunu və onun öz seçiminə yanlımadığını əyani təsdiqi oldu. Bir insan, bir Azərbaycan vətəndaşı, bir ziyalı olaraq, qürur hissi keçirirəm və tələyməndən də çox razıyam ki, hər zaman olduğu kimi, müstəqillik illərində, o cümlədən son 26 ildə də dövlətimlə, dövlətçiliyimizlə bir olmuşam, dövlətimə, dövlətçiliyimizə xidmət etmişəm. İstər 1993-cü ilin məlum hadisələri və prezident seçkiləri zamanı, istərsə də 2003-cü ilin Azərbaycan xalqı və dövlətçiliyi üçün çox mühüm anlar təşkil edən prezident seçkiləri zamanı öz qələmimlə, öz yazılarım ilə öz öndərmiş, cənab Prezident İlham Əliyevə öz münasibətimi, açıq mövqeyi ifadə etmişəm. Ona görə tam qətiyyətlə və tam əsasla, mənəvi haqla dəyə bilərəm ki, bu bir il və ümumiyyətlə, 1993-cü ilin yayın ayından, o cümlədən 2003-cü ilin oktyabrından başlanan, vüsət alan bu yol, bu mərhələ xalqımızın, müstəqil dövlətimizin tarixində qalacaq, xatırlanacaq, eimi-tədqiqat əsərlərinin mövzusu olacaq, daim işıqlandırılacaq və yaddaşlara, tarixə qızıl hərflərlə həkk olunacaq bir yol, bir mərhələ, bir dönəmdir. 1993-94-cü illərdən başlanan, yol alan sabitlik, inkişaf, tərəqqi yolu, islahatlar prosesi 2003-cü ildən daha da sürətləndiriləcək, son bir ildə, o cümlədən artıq ilk 4 ayını başa vurduğumuz 2019-cu ildə özünün ən yüksək səviyyəsinə qalxdı. Ötən 26 il ərzində, eləcə də, son bir il ərzində görülən işlər, əldə edilən nailiyyətlər, qələbələr, zəfərlər nəticə etibarilə ölkəmizin, müstəqil Azərbaycanımızın Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə növbəti hədəflərə çatmasında, yeni zəfərlər əldə etməsində baza rolunu oynayacaq.

Bu baxımdan, İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2019-cu ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında da bildirildiyi kimi, həyata keçirilən işlərin davamlı, nəzərdə tutulan addımların daha uğurlu olması, növbəti hədəflərə daha tez çatılması üçün islahatların davam etdirilməsi lazımdır. Daha ciddi işləməliyi, daim inkişafda, axtarıb-axımalıyıq. Cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, “Dünya dəyişir, vəziyyət dəyişir, qarşımızda yeni çağırışlar dayanır. Ona görə biz daim irəliləyən baxmalıyıq ki, ölkəmizi necə inkişaf etdirək və inkişafı dayanıqlı və uzunmüddətli edək...”.

Odur ki, İlham Əliyevlə növbəti hədəflərə və zəfərlərə doğru, müstəqil Azərbaycan! Bu gün Azərbaycanın, Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan xalqının taleyi çox mühüm və etibarlı əllərdədir. Bu etibarlı əllər isə dövlət başçısının, yenidən prezidentliyinin 100 gününə həsr etdiyimi yazımda da qeyd etdiyimi kimi, bundan sonra da Azərbaycanın, Azərbaycan xalqını və Azərbaycan dövlətini zəfərlərdən zəfərlərə, qələbələrdən qələbələrə, uğurlardan uğurlara doğru aparacaq! ■